

Motion till riksdagen 2017/18:499

av **Robert Hannah (L)**

Hedersrelaterat våld och förtryck

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck kan göras till ett obligatoriskt inslag i grundutbildningarna för sjuksköterskor, kuratorer, psykologer, socionomer, poliser, jurister och lärare och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förnekande av hedersrelaterat våld och förtryck utgör rasism och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att flaggning vid misstanke om hedersbrott bör införas så att man lättare ska kunna övervaka och följa ärenden med hedersrelaterade motiv, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda ett nationellt kunskapslyft genom spetsutbildningar och kompetensutveckling inom hedersrelaterat våld och förtryck för sjuksköterskor, kuratorer, psykologer, socionomer, poliser, jurister och lärare så att de på ett bättre sätt ska kunna jobba med drabbade individer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ungdomar som är utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck inte bör placeras i behandlingshem utan specialistkunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett mellantvång i socialtjänstlagen och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av regelskärpningar som gör att skattemedel inte lämnas till religiösa skolor, religiösa samfund eller etniskt baserade föreningar som uppmanar till hedersrelaterat våld och förtryck, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en forced marriage unit, en enhet som hämtar hem bortförda barn som gifts bort eller riskerar tvångsgifte utomlands, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Mänskliga rättigheter gäller alla människor oavsett hudfärg, bakgrund, sexualitet eller funktionshinder. Bekämpandet av alla former av frihetsbegränsningar måste därför alltid vara prioriterat. En underprioriterad kamp mot frihetsbegränsningar som först på senare år har fått den uppmärksamhet som behövs är bekämpandet av hedersrelaterat våld och förtryck. Att inte delta i kampen mot hedersrelaterat våld och förtryck baserat på att förövaren många gånger är svensk med utländsk bakgrund utgör inte något annat än rasism gentemot individen som drabbas, som många gånger också är svensk med utländsk bakgrund.

Maktskiftet 2006 placerade hedersfrågorna högt på den politiska dagordningen. Tack vare Liberalernas tidigare integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni. Sabunis rakryggade kamp har gett hedersoffren ett ansikte och en röst. Trots det hårda motståndet och anklagelser om att gå rasisters ärenden tog Sabuni debatten och gick från ord till handling.

När Ungdomsstyrelsen, på Sabunis uppdrag, för flera år sedan gjorde en undersökning av ungas levnadsförhållanden visade den att 70 000 unga känner sig begränsade när det kommer till vem de ska gifta sig med. Hela 8 500 var oroliga för att de inte skulle få välja livspartner själva. Det är 70 000 personer som inte lever med den frihet de förtjänar och åtnjuter enligt svensk lag. Det är helt uppenbart att mörkertalen är stora när det kommer till hedersrelaterat våld och förtryck.

Frågan om en särskild straffskärpningsregel för hedersrelaterade brott, barnäktenskap samt bekämpande av hedersförtryck på asylboenden har jag motionerat om separat i andra motioner.

Ny utredning om omfattningen av hedersrelaterat våld och förtryck

Omfattningen av hedersförtrycket i Sverige och runt om i världen är inte helt klarlagd. De data som finns är osäkra och gamla och fokuserar främst på minderåriga flickor, fastän många fler grupper drabbas, bl.a. hbtq-personer och funktionsnedsatta. Där man jobbar intensivt med frågan så upptäcker man att det är väldigt många som är drabbade. Den senaste utredningen av omfattningen av hedersförtryck i Sverige visade att över 100 000 killar och tjejer under 25 år lever under hedersförtryck. Här räknas bara unga människor. En stor tyst grupp är bl.a. kvinnor över 25 år och hbtq-personer.

Under året 2014 upptäckte Norrköpings kommun, som är pilotkommun för Länsstyrelsen i Östergötlands nationella arbete mot könsstymning, 60 olika fall av könsstymning av flickor, där de flesta tros ha genomförts utanför Sverige. En ny utredning som kartlägger omfattningen av hedersrelaterat våld och förtryck i hela Sverige pågår just nu, och resultatet kommer vara viktigt för framtidens behandling av hedersrelaterat våld och förtryck.

Kunskapslyft för yrkesutövare

Samtidigt som det finns ett stort behov av en ny kartläggning av fenomenet hedersrelaterat våld och förtryck kan vi inte vänta med att klarlägga omfattningen utan vi måste agera för att de personer som är utsatta får det bemötande och stöd som behövs för att kunna leva ett liv i frihet. Det behövs därför ett nationellt kunskapslyft inom alla

yrken som kommer i kontakt med hedersrelaterat våld för att de yrkesverksamma inom dessa arbeten på ett mer professionellt sätt ska kunna jobba med drabbade individer. En metod är att börja flagga hedersbrott. Syftet med en flaggning är att man lättare ska kunna övervaka och följa ärenden med hedersrelaterade motiv. Markeras ärendet som hedersrelaterat följer sedan flaggningen ärendet vidare i hanteringen. I Sverige används redan motsvarande flaggning för till exempel brott i nära relationer. Strategin gäller specifikt de personer som tillhör yrkesgrupperna sjuksköterskor, kuratorer, psykologer, socionomer, poliser, jurister och lärare. Därutöver föreslås att kunskap om hedersrelaterat våld och förtryck görs till obligatoriska inslag på grundutbildningarna för de ovan nämnda yrkesgrupperna.

Placering av individer utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck i behandlingshem

Det har förekommit att ungdomar som är utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck av socialtjänst har placerats i behandlingshem som saknar kompetens i hur man ska bemöta och stödja individer med denna problembild. Placeringen av dessa individer i behandlingshem utan rätt kunskap kan i värsta fall utgöra en fara för livet, eftersom personalen som ska stödja dessa individer inte har tillräckliga kunskaper om mekanismerna bakom hedersrelaterat våld och förtryck.

Det behöver därför införas ett förbud mot att placera utsatta individer i behandlingshem som saknar specialistkunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck. Det är av yttersta vikt att de personer som arbetar med ungdomar som är i behov av skyddat boende på grund av hedersrelaterat våld och förtryck möts av en professionell utbildad personal och får lämpliga hjälpinsatser.

Inför mellantvång i socialtjänstlagen

Många socialsekreterare har erfarenheter av föräldrar som vägrar delta i samtal när det kommer till fall som har inslag av hedersrelaterat våld och förtryck. Det behövs därför en utredning för att se över behovet av en skärpning av socialtjänstlagen genom att införa ett mellantvång som innebär att föräldrar inte kan tacka nej till samarbete med socialtjänsten. Mellantvånget är nödvändigt för att skydda ungdomar från hedersförtryck men också för att underlätta för socialtjänsten att kunna ingripa om man misstänker att ett barn far illa.

Stoppa bidrag till skolor, samfund och etniska föreningar som uppmanar till hedersförtryck

Det behövs en närmare granskning av religiösa friskolor, religiösa samfund och etniska föreningar som lever på svenska skattemedel. Religiösa friskolor måste aktivt lära ut att ungdomar är fria att själva välja sina liv och vem man vill älska oavsett om det är en person av det motsatta könet eller av samma kön. Lever en religiös friskola inte upp till detta måste den undantagslöst stängas ner. Ett tydligt exempel på en skola som borde ha stängts är den före detta moderata riksdagsledamoten Abdirizak Waberis muslimska friskola Römosseskolan. Under hans tid som skolans rektor blundade skolan bland annat när pojkar kränkte flickor och flickor enligt uppgift förbjöds att vistas i delar av

skolans lokaler när de hade mens. Det är ett solklart fall av hedersrelaterat förtryck. Självklart har föreningar och religiösa samfund yttrandefrihet och all rätt att hävda medeltida åsikter. Men den svenska staten måste samtidigt vara tydlig med att de som bidrar till hedersförtryck inte ska erhålla en enda krona av skattebetalarnas pengar.

Det är antirasistiskt att kräva att skolor, samfund och föreningar följer värderingarna om att var och en har rätt att själv välja vem man älskar. Ingen ska tvingas leva i ett hedersförtryck i dagens Sverige. Mänskliga rättigheter gäller för alla utan undantag.

Inrätta en Forced Marriage Unit, en enhet som kan hämta hem bortförda barn som gifts bort eller riskerar tvångsgifte utomlands

70 000 svenska ungdomar mellan 16 och 25 år upplever att de inte har frihet att välja livspartner. Och 8 500 av dem säger att de oroar sig för att inte kunna välja vem de ska gifta sig med. Vi måste aktivt jobba för att förhindra barnäktenskap i Sverige, och att alla genvägar genom lagarna nu täpps igen. Att inrätta en Forced Marriage Unit som hämtar hem bortförda barn som gifts bort mot sin vilja, precis som Storbritannien har gjort sedan 2005, skulle hjälpa dessa utsatta barn. Det är fruktansvärt att så många ungdomar idag lever med en rädsla att de ska giftas bort ofrivilligt. Det är hedersförtryck i allra högsta grad.

Robert Hannah (L)